

[DİNAMİKLER]

“Zaman Altı” ve “Mekân Üstü”

EMİN METE ERDOĞAN 2010 yılında Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümünü bitirdi. Teknik resimle klasik resim tekniğini bir araya getiren melez tarzıyla dikkat çekiyor. Eserlerinde epik sahneler, distopik ve ütopyik düşüncelere göz kırıyor. Erdoğan, kullandığı imgeleri direkt olarak sunmak yerine, işlediği konuya dair temsillerle ilerliyor. Geçmiş ve bugünü, doğuyu ve batıyı aynı kadrajda kullanıyor. Çalışmalarını “zaman altı” ve ‘mekân üstü’ olarak tanımlıyor.

Şubat 2020’de dördüncü kişisel serginiz “Bitkiler, Hayvanlar ve Binalar”ı açtınız. Bu serginin ortaya çıkış sürecini ve ilham kaynaklarınızı sizden dinleyebilir miyiz?

Doğa ve insan ilişkisi üzerine bir sergi yapmak istiyordum. Çalışmalarımı daha önceden takip edenler, imgeleri bir metafor olarak kullandığımı bilirler. Bu serideki binaları insanın temsili olarak kullandım. Bitkilere ve hayvanlara da doğanın temsili olarak yer verdim. İnsanı direkt olarak göstermeden onun temsili üzerinden binaları gösterme fikri hoşuma gitti. Diğer canlılar gibi insanın da doğanın bir parçası olduğu açık bir gerçek. Diğer taraftan da insan kendini doğanın üstünde görme eğilimi taşıyan bir canlı. Sanki her şeyin tam ortasındaymiş gibi yaşıyor ve bütün doğanın onun için var olduğunu düşünüyor. Burada insan yapımı binaların içine bitki ve hayvanları koyarak, ev kavramı ile doğa - insan ilişkisi üzerine bir düşünme alanı oluşturmaya çalıştım. İnsan dört duvar arasında dış ve iç kavramlarını kendince yeniden betimliyor ve gerçekte olmayan bu sınırlar bizi bir yanılgıya götürüyor. Evin içini dışarıdan bağımsız gibi düşünüyoruz. Aynı algı şehirler düzleminde de benzer şekilde işliyor. Doğayı sadece araca binip ormanlık bir alana gittiğimizde ya da bir deniz kıyısına indiğimizde karşımıza çıkıyormuş gibi algılıyoruz. “Doğa içinden çıkıp girilebilen bir şey midir? Yoksa tüm mekânın kendisi midir?” gibi soruları izleyiciye sorduracak bir sergi oluşturmak istedim.

Araştırma süreci nasıl ilerledi?

Kullandığım imgelerle ilgili uzun süre araştırmalar yaptım. Bunlar serginin isminden de anlaşılacağı gibi bitkiler, hayvanlar ve binalar olarak üç gruba ayrılıyor. Bitkiler için doğa tarihi müzelerindeki karbonifer döneme ait bitki fosilleri üzerine yoğunlaştım. Seçtiğim bitkilerin çoğu eserlerde gözükken hayvanlardan çok daha eski tarihlerde var olmuş. Farklı tarihlere ait bu iki canlı türünü bir araya getirdiğimde zamansız bir anlatı alanı açacağımı düşündüm. Hayvanlar arasından da gelmiş geçmiş birçok farklı tür üzerinden seçimler yaptım. Burada yakalamak istediğim şey tıpkı bitkilerde olduğu gibi zamansız ve mekânsız bir anlatıydı aslında. Hiç şüphesiz izleyici, bitkiler yerine hayvan figürleriyle daha kolay empati kurdu. Zürafa ve pengueni buldukları iklimleri ve yaşam koşullarını gözetmek sizin aynı kareye sokarak mekânsızlık hissini kuvvetlendirmek istedim. Bir dinazor türünü ve günümüzde var olan bir hayvanı yan yana getirdiğimde zamansızlık hissi güçlendi. Binalar için de brütalist mimariden etkilendiğimi söyleyebilirim. Daha önce belirttiğim gibi binaları insan aklının temsili olarak kullandım. Brütalist mimarinin yoğun geometri kullanımı ve yapısındaki keskinliğinin, doğanın organik formlarıyla bir kontrast yaratacağımı ve bunun da kendi içinde bir uyum sunacağını düşündüm.

Serginiz, tam da salgın ve karantina dönemine denk geldi. Ve gördük ki, evlere çekildiğimizde ve rahat bıraktığımızda doğa aslına dönüyor. Salgın sonrasında siz de böyle bir paralellik kurduunuz mu son serginizle?

Genellikle “Sen bu günleri bildin, önceden şimdiki yaşadıklarımızı çizdin” diye yorumlar geliyor. Ben buna katılmıyorum. Ben kâhin değilim. Bunu kabul edersem kendimi bambaşka bir yere çekeceğimi düşünüyorum. Böyle majör konulara, özellikle tıp biliminin üzerine çalıştığı, dünyadaki her insanı ilgilendiren durumlara daha akliselim

"Follow the Water IV", 2019, tuval üzerine akrilik mürekkep, 250 cm.

bakmak gerekiyor. Bence bakılacak yer, çözümün aranacağı yön çok belli; o da bilim. Doğa ve insan ilişkisi üzerine üretim yaptığınızda otomatik olarak günümüzde yaşanan büyük doğa olayları ile yakından alakadar oluyorsunuz ve bununla ilgili hassasiyetiniz artıyor. Yaşanılan durumlarla paralellik gösteren imgesel bir benzerlik, şans eseri oluştu diyebilirim.

Eserlerinizde genellikle kıyamet, kıyamet sonrası ya da bilimkurgusal bir evren yaratıyorsunuz. Aynı zamanda eserleriniz çok gerçekçi ve nefes alıyormuş hissi veriyor.

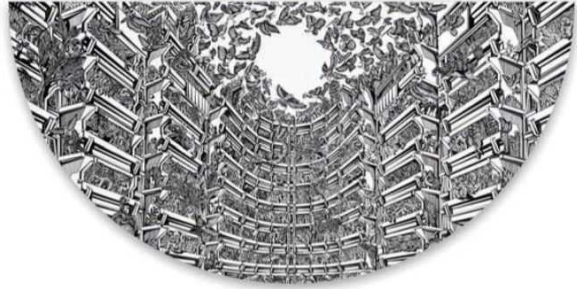
Bundan önceki serginin adı "Nuh Tufanı"ydı. Nuh Tufanı'nın içinde hem bir yok oluş hem de bir kurtuluş hikâyesi var. Bu tür konuları bilinçli seçiyorum. Gri alanlarda gezinmeyi, izleyicinin perspektifine göre esere dair yeni okumalar getirmesini heyecan verici buluyorum. Örnek vermek gerekirse; çizdiğim dev bir makineyi bir izleyici korkunç bulabilir öte yandan başka bir izleyici de makinenin ayrıntılarına hayran kalabilir. Hatta bir izleyici bu iki duyguyu aynı anda da hissedebilir. Herhangi bir distopya ya da ütopya oluşturmuyorum, daha çok izleyicinin kendi içindeki distopya ve ütopya düşünceleriyle bağlantıyla geçmesini sağlamaya çalışıyorum.

"Entroforming" isimli serginizde de organik ile inorganik olanı birleştirip yeni bir dünyanın kuruluş hikâyesini anlatmıştınız. Zıtlıkları birleştirmek, çalışmalarınızın tam merkezinde mi?

İkilemeler, üçlemeler hatta tekillik insanın dünyayı anlamak için kullandığı formüller. Cennet-cehennem, bu dünya-öteki dünya-araf, tanrı, doğa gibi... Ben de insanın dünyayı algılama kodları üzerine düşünüyorum ve üretimimi bu formüller üzerine oluşturuyorum. Burada hangi formülü kullandığının bir önemi yok. Asıl olan nasıl kullandığım ve çıkan sonuç. Yani işlerimin merkezinde ikilik yok, anlatmak istediğim bir konu var. O konuyu karşı tarafa nasıl aktarırım düşüncesi benim için ön planda, zıtlıklar veya benzerliklerin kullanımı burada sadece bir yöntem. Her seride farklı bir konu işliyorum ve konuların merkezi sürekli değişim gösteriyor.

Sinematografik etkisi de var eserlerinizin. Sinemayla özel bir bağınız var mı?

"Bitkiler, Hayvanlar ve Binalar V", 2019, tuval üzerine akrilik mürekkep, 100x200 cm.

Sinemayı çok seviyorum ama işlerimin sinema ile ilgisi yok. Daha çok dünya üzerinde olan olaylardan, bilimsel gelişmelerden, mühendislikten ve mitolojilerden etkilendiğimi söyleyebilirim. Aynı şekilde birçok sinema eseri de bu konulardan etkilendiği için belki ortaklıklar gözlemleniyordur.

Genel olarak çalışmalarınızda yuvarlak kadrarları tercih ediyorsunuz. Neden?

Eğer dikdörtgen bir tuvale uzun kenarı yere paralel gelecek şekilde kompozisyon kurarsanız, bu kompozisyon size güven verir. Özellikle alt tarafında koyu tonlar üst tarafında ise açık tonlar kullanırsanız bu etki artar. Sağa ya da sola devrilmeyecek sağlam bir duygu yakalarsınız. Kare yaparsanız bu duygu biraz azalır ama gene sağlamlık hissi devam eder. Dikdörtgen bir tuvali bu kez kısa kenarını yere paralel şekilde yerleştirelim, güven duygusu gittikçe azalır. İnsan bilinç dışı olarak bu tuval devrilebilir gibi düşünür. Son olarak yuvarlak bir tuval kullandığımızı hayal edelim. Yuvarlak tuval sanki dengede durmayacakmış gibi bir his uyandırır. Bu da izleyicide tekisizlik hissini kuvvetlendirir. Eğer biraz daha abartmak istersek yarım daire bir tuvali oval kısmı aşağıya gelecek şekilde bir kompozisyon kurduğumuzu hayal edelim. İzleyici iyice gerilir. Bu sebeple, Nuh Tufanı gibi bir sahne oluştururken dramatik etkisini arttırmak için yuvarlak, yarım yuvarlak ve elips gibi kadrar seçimlerinde bulunuyorum.

Çağdaş illüstrasyonun referans kitaplarından ve 2015 yılında yayımlanan Gestalten Illusive-Contemporary Illustration Part Four'da yer aldınız. Orada isminizi görmek, sizi nasıl motive etti?

Uluslararası bir kitaba girmek, müze koleksiyonuna girmek, iyi bir koleksiyonda yer almak her zaman motive edici oluyor. Doğru yolda olduğunuzu hissediyorsunuz. Resim yaparak hayatımı sürdürebilmek, benim için dünyada cenneti yaşamak gibi. İnsanların bir kısmı yaptığımız üretilere saygı duyuyorlar, bir kısmı ise sizin ne yaptığınızı anlamlandıramıyor. Hatta kimi zaman büyük bir çoğunluk tarafından ciddiye dahi alınmıyorsunuz. Yukarıda bahsettiğimiz olumlu gelişmeler, bizim gibi coğrafyalarda yaşayan sanatçılar için geleceğe umutla bakma imkânı sağlıyor. ●